

ВІДГУК

офіційної опонентки

докторки медичних наук, професорки ЗВО, завідувачки кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, м. Тернопіль СМІЯН Світлани Іванівни на дисертаційну роботу «Психоневрологічні порушення у хворих на системний червоний вовчак, зв'язок з рівнями мозкового нейротрофічного фактора, ендогліну та перебігом захворювання», що подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.175 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова, що утворена згідно наказу ректора ЗВО ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 10 від 30 квітня 2026 р. на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 74 від 01 травня 2026 р. з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації *Степанюк Тетяни Володимирівни* на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. СТУПІНЬ АКТУАЛЬНОСТІ ОБРАНОЇ ТЕМИ.

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена тим, що психоневрологічні прояви системного червоного вовчака залишаються однією з найбільш складних, гетерогенних та недостатньо вирішених проблем сучасної ревматології. Незважаючи на значний прогрес у вивченні патогенезу СЧВ, ураження центральної та периферичної нервової системи й надалі асоціюються з високим ризиком інвалідизації, погіршенням якості життя пацієнтів та несприятливим прогнозом. Особливої актуальності проблема набуває через складність диференційної діагностики психоневрологічних проявів, відсутність високоспецифічних лабораторних маркерів та труднощі своєчасної атрибуції неврологічних і психоемоційних порушень безпосередньо до системного червоного вовчака. У сучасних міжнародних оглядах наголошується, що нейропсихіатричний СЧВ залишається одним із найменш вивчених фенотипів захворювання, а пошук нових біомаркерів є одним із пріоритетних напрямків сучасних наукових досліджень (Gupta R. et al. Neuropsychiatric systemic lupus erythematosus – current and future management approaches. Current Opinion in Rheumatology. 2025). За даними систематичного аналізу Matmat K. та співавт. (2026), ключовими проблемами сучасної діагностики нейропсихіатричного вовчака залишаються відсутність валідованих лабораторних маркерів, складність оцінки психоемоційних і когнітивних порушень та недостатнє розуміння механізмів нейрозапалення й ураження гематоенцефалічного бар'єра (Matmat K., et al. A multidimensional analysis of neuropsychiatric lupus.

Frontiers in Immunology. 2026). У низці сучасних досліджень підкреслюється, що перспективним напрямком розвитку персоналізованої медицини при СЧВ є пошук біомаркерів, які здатні відображати процеси нейродегенерації, нейрозапалення, ендотеліальної дисфункції та судинного ушкодження нервової системи (Lindblom J., et al. Biomarkers in Neuropsychiatric Systemic Lupus Erythematosus. Journal of Clinical Medicine. 2022)

У цьому контексті особливий інтерес становить вивчення мозкового нейротрофічного фактора (BDNF), який бере участь у процесах нейропластичності та когнітивного функціонування, а також ендогліну як маркера ендотеліальної дисфункції та судинного ремоделювання. Актуальність даної роботи посилюється тим, що дослідження взаємозв'язку рівнів BDNF та ендогліну з психоневрологічними проявами системного червоного вовчак є недостатньо представленими в сучасній літературі, а отримані результати можуть сприяти подальшому розвитку біомаркер-орієнтованих підходів до ранньої діагностики та стратифікації ризику ураження нервової системи у хворих на СЧВ.

Таким чином, дисертаційна робота присвячена актуальному та перспективному напрямку сучасної ревматології, що відповідає сучасним тенденціям розвитку персоналізованої медицини, клінічної імунології та нейроревматології.

2. ОЦІНКА НАУКОВОГО РІВНЯ ДИСЕРТАЦІЇ І НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА.

Дисертаційна робота виконана у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова в рамках НДР кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, є комплексним дослідженням та фрагментом планової науково-дослідної роботи "Вивчити клінічні, метаболічні, генетичні та імунозапальні чинники розвитку остеопорозу та саркопенії у хворих на системний червоний вовчак" №0119U101281.

Роботу виконано на високому сучасному науково-методичному рівні. Вибір теми та завдань дисертації обґрунтовано аналізом сучасних вітчизняних і зарубіжних наукових публікацій.

Математичну обробку результатів виконано із застосуванням ліцензійного статистичного пакета, що забезпечує достовірність отриманих даних. Наукові положення і висновки ґрунтуються на репрезентативному фактичному матеріалі та відповідають поставленим завданням дослідження і практичним рекомендаціям.

Загалом дисертація та опубліковані за її результатами наукові праці характеризуються високим науковим рівнем і відповідають вимогам до

дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

3. НОВИЗНА ПРЕДСТАВЛЕНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА/АБО ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕНИХ ЗДОБУВАЧЕМ ДОСЛІДЖЕНЬ, ПОВНОТА ВИКЛАДУ В ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЯХ.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автором вперше проведено комплексне дослідження психоневрологічних проявів у хворих на системний червоний вовчак із одночасною оцінкою рівнів ендогліну та мозкового нейротрофічного фактора (BDNF), їх взаємозв'язку з клінічними особливостями захворювання, показниками активності патологічного процесу та ураженням центральної і периферичної нервової системи.

Вперше встановлено асоціацію між рівнями ендогліну та BDNF і окремими клінічними фенотипами психоневрологічних порушень при системному червоному вовчаку, зокрема когнітивною дисфункцією, депресивними та тривожними розладами, порушеннями сну та цереброваскулярними проявами захворювання.

Вперше запропоновано та досліджено інтегральний показник Ig BDNF/ENG, визначено його зв'язок із ризиком розвитку психоневрологічних порушень у хворих на системний червоний вовчак та продемонстровано його потенційне значення як додаткового лабораторного маркера ураження нервової системи.

Набули подальшого розвитку наукові уявлення про роль нейротрофічних та ендотеліальних механізмів у формуванні психоневрологічних проявів системного червоного вовчака. Розширено сучасні дані щодо поширеності та структури уражень центральної і периферичної нервової системи, а також особливостей психоемоційних і когнітивних порушень у даної категорії пацієнтів.

Уточнено клініко-діагностичне значення ендогліну та BDNF як біомаркерів, асоційованих із психоневрологічними проявами системного червоного вовчака, що створює підґрунтя для подальших досліджень у напрямку вдосконалення ранньої діагностики та стратифікації ризику ураження нервової системи у хворих на СЧВ.

Результати дослідження представлені у 10 наукових публікаціях, зокрема у 5 статтях у фахових наукових виданнях України (з них 1 – у виданні, індексованому в Scopus) і 5 тезах міжнародних науково-практичних конференцій.

4. НАУКОВА ОБҐРУНТОВАНІСТЬ ТА ВІДПОВІДНІСТЬ ТЕМІ

ДИСЕРТАЦІЇ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ, НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ, СФОРМУЛЬОВАНИХ У ДИСЕРТАЦІЇ.

Дисертанткою проведено ґрунтовний аналіз сучасної вітчизняної та зарубіжної наукової літератури за напрямом дослідження, що дозволило обґрунтовано визначити тему, мету та завдання роботи. Структура викладення матеріалу є логічною та відповідає поставленій меті. Для реалізації завдань використано комплекс сучасних методів дослідження. Використані методичні підходи є адекватними поставленим завданням і забезпечують достовірність отриманих результатів. Вибірка є достатньою за кількістю обстежених осіб і якістю отриманого фактичного матеріалу, а всі процедури виконані з дотриманням етичних принципів біомедичних досліджень.

Одержані дані належним чином задокументовані, статистично оброблені із застосуванням ліцензійного програмного забезпечення та представлені у відповідних розділах дисертації. Сформульовані наукові положення, висновки та практичні рекомендації відповідають поставленим завданням, логічно випливають із отриманих результатів і є науково обґрунтованими. Представлені результати розширюють сучасні уявлення про неврологічні та психіатричні прояви СЧВ, вплив на спектр та вираженість цих проявів віку хворих, тривалості захворювання, активності запального процесу.

Отже, достовірність і наукова обґрунтованість отриманих результатів, основних положень, висновків і рекомендацій не викликають сумнівів.

5. РІВЕНЬ ВИКОНАННЯ ПОСТАВЛЕНОГО НАУКОВОГО ЗАВДАННЯ, ОВОЛОДІННЯ ЗДОБУВАЧЕМ МЕТОДОЛОГІЄЮ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вважаю, що дисертанткою повністю досягнуто мети дослідження та виконано всі поставлені завдання. Здобувачка продемонструвала високий рівень володіння методологією наукової діяльності, самостійно здійснила інформаційно-літературний пошук, дизайн дослідження, опанувала методи обстеження, а також належно виконала аналіз, узагальнення й інтерпретацію отриманих результатів.

Загалом представлений рівень виконання дослідження свідчить про належну підготовку здобувачки та відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

6. ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у поглибленні сучасних уявлень про механізми розвитку психоневрологічних порушень у хворих на СЧВ. Авторкою уточнено роль ендотеліальної дисфункції та нейротрофічних порушень у формуванні уражень центральної та периферичної нервової системи, а також психоемоційних розладів. Встановлено клініко-патогенетичне значення ендогліну та мозкового нейротрофічного фактора, визначено їх зв'язок з активністю захворювання, особливостями його перебігу та розвитком нейропсихіатричних проявів.

Отримані результати розширюють наукові знання щодо патогенезу системного червоного вовчака та обґрунтовують доцільність використання нових біомаркерів для оцінки ризику ураження нервової системи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розширенні можливостей раннього виявлення пацієнтів із ризиком розвитку психоневрологічних порушень при системному червоному вовчаку та вдосконаленні підходів до їх клінічного моніторингу. Отримані результати можуть бути використані для подальшого розвитку персоналізованих підходів до оцінки ризику ураження нервової системи у хворих на СЧВ, а також становлять інтерес для клінічної ревматології, неврології та внутрішньої медицини. Разом із тим запропоновані біомаркери потребують подальшої валідації у більших та незалежних когортах пацієнтів для остаточного визначення їх місця у рутинній клінічній практиці.

7. ОЦІНКА ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ, ЇЇ ЗАВЕРШЕНОСТІ В ЦІЛОМУ.

За структурою дисертація складається з анотації, вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження, двох розділів результатів власних досліджень, окремого розділу їх аналізу та узагальнення, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків.

Анотація дисертаційної роботи викладена відповідно до чинних вимог щодо оформлення кваліфікаційних наукових праць та у стислій, логічній і структурованій формі відображає основний зміст проведеного дослідження. В анотації наведено актуальність теми, мету і завдання дослідження, характеристику об'єкта та предмета дослідження, застосовані методи, основні результати, положення наукової новизни, практичне значення отриманих результатів та ключові слова. Її зміст повною мірою відповідає матеріалам дисертації, адекватно відображає сутність виконаної роботи та дозволяє сформулювати цілісне уявлення про науковий задум, методологію та отримані результати дослідження.

Вступ дисертаційної роботи побудований відповідно до загальноприйнятих вимог і відзначається логічністю, послідовністю та

високим рівнем наукової аргументації. Авторкою переконливо обґрунтовано актуальність обраної тематики, що базується на значній поширеності психоневрологічних проявів системного червоного вовчака, їх суттєвому впливі на прогноз, якість життя та інвалідизацію пацієнтів, а також на недостатній вивченості патогенетичної ролі сучасних біомаркерів нейропсихічних уражень. У вступі чітко сформульовано мету та завдання дослідження, визначено об'єкт і предмет наукового пошуку, наведено сучасні методи дослідження, які повністю відповідають поставленим завданням, а також коректно висвітлено наукову новизну і практичне значення очікуваних результатів. Важливою перевагою вступу є його логічна побудова, що демонструє послідовний перехід від аналізу сучасного стану проблеми до формування концепції власного дослідження та обґрунтування необхідності вивчення ролі ендогліну, мозкового нейротрофічного фактора та їх співвідношення у розвитку психоневрологічних порушень при системному червоному вовчаку.

Окремо слід відзначити належне відображення у вступі зв'язку дисертаційної роботи з плановою науково-дослідною тематикою закладу вищої освіти, чітке формулювання особистого внеску здобувачки, практичного значення отриманих результатів, їх апробації та публікаційної активності, що відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Перший розділ присвячений аналізу сучасного стану проблеми психоневрологічних порушень при системному червоному вовчаку. Авторкою ґрунтовно проаналізовано світові та вітчизняні наукові джерела щодо поширеності, клінічних проявів, факторів ризику та сучасних уявлень про патогенетичні механізми нейропсихіатричного вовчака. Окрему увагу приділено ролі мозкового нейротрофічного фактора (BDNF) та ендогліну як потенційних біомаркерів ураження нервової системи. Авторкою проведено обґрунтування актуальності дослідження, визначення існуючих прогалин у наукових знаннях та формування концептуальної основи дисертаційної роботи. Новизна полягає у систематизації сучасних даних про можливий взаємозв'язок нейротрофічних та судинних механізмів із психоневрологічними проявами СЧВ. За результатами критичного аналізу літератури авторка логічно аргументує необхідність комплексного дослідження BDNF, ендогліну та їх співвідношення як перспективних діагностичних маркерів.

Другий розділ містить детальну характеристику клінічного матеріалу та використаних методів дослідження. Представлено дизайн роботи, критерії включення та виключення, клінічну характеристику обстежених пацієнтів, опис лабораторних, інструментальних, психометричних та статистичних методів аналізу. У цьому розділі вирішено методологічне завдання щодо

створення науково обґрунтованої моделі дослідження, яка забезпечує достовірність отриманих результатів. Науковою перевагою є комплексний міждисциплінарний підхід із поєднанням ревматологічної, неврологічної, психометричної та імунобіохімічної оцінки пацієнтів. Використаний сучасний статистичний аналіз, включаючи ROC-аналіз та визначення відношення шансів, підвищує доказовість отриманих висновків.

Третій розділ присвячений дослідженню частоти та структури психоневрологічних проявів у хворих на системний червоний вовчак, аналізу їх гендерних і вікових особливостей, а також взаємозв'язку з активністю та тривалістю захворювання. У цьому фрагменті дослідження повністю реалізовано перше та друге завдання дисертаційної роботи. Встановлено структуру уражень центральної та периферичної нервової системи, визначено поширеність когнітивних, емоційних та сомнологічних порушень, а також доведено їх залежність від активності захворювання та індексу органного ушкодження. Наукова новизна полягає у першому комплексному дослідженні української когорти пацієнтів із СЧВ із визначенням гендерних особливостей психоневрологічних проявів та їх асоціації з клінічними характеристиками захворювання. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості ранньої ідентифікації груп високого ризику розвитку нейропсихіатричних ускладнень.

Четвертий розділ присвячений визначенню клініко-діагностичного значення рівнів ендогліну та мозкового нейротрофічного фактора у хворих на системний червоний вовчак та оцінці їх взаємозв'язку з психоневрологічними проявами і перебігом захворювання. В структурі цього розділу вирішено третє, четверте та п'яте завдання дисертаційної роботи. Вперше показано, що підвищення рівня ендогліну асоціюється з активністю системного запалення та ризиком цереброваскулярних уражень, тоді як зниження BDNF переважно пов'язане з погіршенням психоемоційного стану та когнітивних функцій. Особливу наукову цінність становить запропонований авторкою інтегральний показник IgBDNF/ENG, який продемонстрував високу прогностичну значущість щодо розвитку уражень центральної нервової системи. Отримані результати істотно розширюють сучасні уявлення про патогенез нейропсихіатричного вовчака та відкривають перспективи персоніфікованої діагностики.

П'ятий розділ містить аналіз та узагальнення отриманих результатів, їх порівняння з даними сучасної літератури та патогенетичне обґрунтування встановлених закономірностей.

В межах наведеної частини роботи авторкою проведено комплексну інтеграцію власних результатів із сучасними міжнародними дослідженнями, що дозволило сформуванню цілісної концепції ролі судинних та нейротрофічних механізмів у розвитку психоневрологічних порушень при СЧВ. Важливим досягненням є обґрунтування доцільності використання ендогліну, BDNF та їх співвідношення як додаткових лабораторних предикторів ураження нервової системи.

Таким чином, кожний розділ дисертаційної роботи є логічно завершеним, послідовно спрямованим на реалізацію поставленої мети та завдань дослідження. Отримані результати характеризуються достатнім рівнем наукової новизни, мають теоретичне та практичне значення, а їх сукупність дозволила авторці сформулювати науково обґрунтовані висновки і практичні рекомендації щодо удосконалення діагностики психоневрологічних порушень у хворих на системний червоний вовчак.

Висновки дисертаційної роботи є логічними, достатньо аргументованими, повністю відповідають поставленій меті та завданням дослідження і ґрунтуються на результатах власних клінічних, лабораторних та статистичних досліджень. Кожний із висновків відображає отримані авторкою нові наукові положення, містить конкретні кількісні показники та переконливо демонструє взаємозв'язок між психоневрологічними проявами системного червоного вовчака, активністю захворювання, рівнями ендогліну, мозкового нейротрофічного фактора та їх співвідношенням.

Особливу наукову цінність мають положення щодо визначення діагностичної та прогностичної ролі ендогліну і BDNF, а також запропонованого індексу **Ig BDNF/ENG** як предиктора ураження центральної нервової системи у хворих на системний червоний вовчак. Сформульовані висновки характеризуються високим ступенем наукової новизни, узгоджуються з отриманими результатами дослідження та істотно доповнюють сучасні уявлення про патогенетичні механізми розвитку нейропсихіатричних проявів системного червоного вовчака.

Практичні рекомендації є науково доведеними, конкретними та мають безпосередню клінічну спрямованість. Запропонований авторкою алгоритм лабораторно-клінічної оцінки пацієнтів із визначенням рівнів ендогліну, мозкового нейротрофічного фактора та їх співвідношення поряд із традиційними клініко-лабораторними показниками дозволяє покращити ранню діагностику психоневрологічних уражень, своєчасно формувати групи високого ризику та оптимізувати персоніфікований підхід до ведення хворих на системний червоний вовчак. Практичні рекомендації мають важливе значення для ревматології, неврології та внутрішньої медицини, можуть бути використані у роботі спеціалізованих ревматологічних центрів, стаціонарних

та амбулаторних закладів охорони здоров'я, а також у навчальному процесі закладів вищої медичної освіти та системі післядипломної підготовки лікарів.

Список використаних джерел містить 250 найменувань (239 – латиницею, 11 – кирилицею), включаючи наукові публікації дисертантки за матеріалами дисертації.

У додатках дисертації наведено наукові праці здобувачки, в яких опубліковані основні результати дослідження, а також матеріали, що засвідчують апробацію результатів роботи, акти впровадження.

В цілому, дисертація є повністю завершеною кваліфікаційною науковою працею.

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ В ПРАКТИЦІ.

Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності лікарів - ревматологів, терапевтів для більш повної оцінки психоневрологічного статусу хворих на СЧВ та визначення індивідуальних особливостей перебігу захворювання. Встановлені закономірності показників можуть бути застосовані для удосконалення підходів до прогнозування можливості виникнення та перебігу психоневрологічних проявів у хворих на СЧВ.

Результати дослідження також можуть бути використані у навчальному процесі закладів вищої медичної освіти.

9. ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗМІСТУ ДИСЕРТАЦІЇ, ЗАПИТАННЯ ДО ЗДОБУВАЧА.

Загальний висновок щодо структури і змісту дисертації позитивний. Значних і принципових недоліків не виявлено, однак є декілька зауважень, які я б віднесла до категорії редакційно-стилістичних та методологічних неточностей, які не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, але потребують уточнення при підготовці остаточної редакції дисертації.

Наприклад, невдале формулювання «предиктори, які залучені у патогенез» Стор. 2, абзац 2: «...визначені основні предиктори, які в найбільшій мірі залучені у патогенез нейродегенеративних захворювань судинного та несудинного генезу у хворих на СЧВ». Зауваження: предиктор не може бути «залучений у патогенез». Предиктор є статистичним або клінічним показником, а не патогенетичним механізмом. Не зовсім доречно причинно-наслідкова конструкція (стор. 4): «Зокрема, підвищення індексу SLICC/DI >4 балів викликало вірогідне збільшення частки хворих...» Для даного дослідження слово «викликало» є методологічно некоректним. Коректніше: «асоціювалося зі збільшенням частоти...»

Під час розгляду дисертації виникло декілька запитань, на які прошу надати відповіді:

1. У Вашому дослідженні запропоновано індекс «lg BDNF/ENG» як предиктор ураження центральної нервової системи. Які патофізіологічні механізми, на Вашу думку, обґрунтовують використання саме співвідношення BDNF та ендогліну, а не окремих показників, і чи проводилося порівняння їхньої діагностичної цінності між собою?
2. Оскільки більшість пацієнтів отримували глюкокортикоїди та іншу імуносупресивну терапію, чи аналізувався можливий вплив лікування на рівні BDNF та ендогліну і чи міг цей фактор вплинути на отримані асоціації з психоневрологічними проявами?
3. Запропоновані Вами порогові значення ендогліну (>3,29 нг/мл) та індексу «lg BDNF/ENG» (<0,60) демонструють високу прогностичну цінність. Як Ви бачите їх практичне впровадження в рутинну ревматологічну практику: чи доцільно визначати ці маркери всім пацієнтам із СЧВ, чи лише хворим із високою активністю захворювання або факторами ризику нейропсихіатричних проявів?

10. ВІДСУТНІСТЬ (НАЯВНІСТЬ) ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У тексті дисертації та наукових публікаціях Степанюк Тетяни Володимирівни не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації результатів. Текст дисертації є оригінальним. За результатами перевірки на плагіат програмним засобом «StrikePlagiarism.com» рівень оригінальності рукопису дисертації становить 91,43 %, а окремі співпадіння зафіксовані з власними публікаціями, науковими термінами та загальноживаними фразами.

Мною було додатково проаналізовано дисертаційну роботу С.О. Макарова «Особливості порушень нервової системи та їх аутоімунні маркери у хворих на системний червоний вовчак» (2022), яка тематично близька до представленого дослідження. Проведений аналіз не виявив ознак прямого текстового запозичення чи дублювання результатів між дисертаційною роботою Т.В. Степанюк та вищезазначеним дослідженням. Разом з тим встановлено, що обидві роботи присвячені вивченню уражень нервової системи при системному червоному вовчаку, що зумовлює необхідність чіткого позиціонування отриманих результатів у контексті вже існуючих наукових напрацювань. На мою думку, основна відмінність представленої дисертації полягає у вивченні клініко-діагностичного значення мозкового нейротрофічного фактора (BDNF), ендогліну та їх інтегрального співвідношення «lg BDNF/ENG» у формуванні психоневрологічних

порушень у хворих на системний червоний вовчак. Загалом проведений аналіз не дає підстав ставити під сумнів самостійність виконання дисертаційної роботи.

ВИСНОВОК

ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЇ ВСТАНОВЛЕНИМ ВИМОГАМ

Дисертаційна робота Степанюк Тетяни Володимирівни на тему: «Психоневрологічні порушення у хворих на системний червоний вовчак, зв'язок з рівнями мозкового нейротрофічного фактора, ендогліну та перебігом захворювання», є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальну науково-практичну задачу щодо встановлення частоти та спектру психоневрологічних порушень у хворих на СЧВ, визначено рівні ендогліну та мозкового нейротрофічного фактора та встановлено зв'язок цих рівнів з активністю, тривалістю захворювання, окремими неврологічними порушеннями.

За своєю актуальністю, науковим рівнем виконання, науковою новизною та обґрунтованістю, достовірністю, теоретичним і практичним значенням отриманих результатів для медицини дисертація «Психоневрологічні порушення у хворих на системний червоний вовчак, зв'язок з рівнями мозкового нейротрофічного фактора, ендогліну та перебігом захворювання» повністю відповідає існуючим вимогам згідно Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21 березня 2022 р., № 502 від 19 травня 2023 р. та № 507 від 3 травня 2024 р., а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційна опонентка:

професорка ЗВО,

завідувачка кафедри внутрішньої медицини №2

Тернопільського національного медичного університету

ім. І. Я. Горбачевського,

докторка медичних наук

Світлана СМІЯН